

TOIMINTASUUNNITELMA

Sisällys

Toimintasuunnitelma 2026	2
Valtakunnalliset Avoimet Kylät -päivä & Avoimet Joulukylät.....	3
Pohjois-Savon Vuoden Kylä -valinta	3
Jäsenet	4
Hallitus	5
Sääntömääräiset kokoukset	6
Kevätkokous	6
Syyskokous	6
Yhteistyö	7
Keskeisimmät kumppanit.....	7
Kuntayhteistyön vahvistaminen.....	7
Hankeyhteistyö	7
Hankkeet.....	8
Resurssit.....	8
Talous ja varainhankinta	9
Rahoituskanavat ja varainhankinta	9
Avustusten hakeminen	9
Hankerahoitukset.....	9
Talouden seuranta	9

Toimintasuunnitelma 2026

Pohjois-Savon Kylät ry on maakunnallinen kyläyhdistys, joka on perustettu v. 1993 toimimaan pohjoissavolaisten kylien yhteenliittymänä ja kylätoiminnan edistäjänä. Harjoitamme tiedotustoimintaa, teemme kannanottoja ja annamme lausuntoja kylätoimintaan liittyvistä asioista sekä järjestämme tapahtumia, koulutuksia ja toteutamme hankkeita sekä edistämme kyläturvallisuutta. Toimimme koko Pohjois-Savon maakunnan alueella.

Vuoden 2026 toimintaympäristöä värittää aiempaakin tiukempi taloudellinen tilanne, sillä olemme joutuneet huomioimaan valtionavustuksen merkittävän pienenemisen (n. 11 %). Tiukat taloudelliset ajat eivät kuitenkaan lamaannuta meitä. Päinvastoin ne korostavat tarvetta entistä tehokkaampaan ja vaikuttavampaan toimintaan ja resurssien kohdentamiseen.

Kyläturvallisuus nousee aiempaa suurempaan rooliin, ja tuomme aktiivisesti esiin Suomen Kylien teemavuoden 2026: Kyläsuunnittelun. Jatkamme myös perinteisiä ja tärkeitä ohjelmia, kuten Pohjois-Savon Vuoden Kylä -valintaa sekä valtakunnallisten Avoimet Kylät -päivät & Avoimet Joulukylät -tapahtumien toteuttamisen tukemista.

Valtionavustuksella toteutettavan perustoiminnan lisäksi pyrimme varmistamaan toiminnan jatkuvuuden hakemalla hankkeita ja muita rahoitusvaihtoehtoja. Tammikuun 2026 aikana tullaan jättämään Älykäs kylä -hanke kyläturvallisuusteemalla.

Vuoden 2026 alkupuolella saamme tietää, hyväksyttiinkö marraskuussa 2025 haettu Pohjois-Savon hyvinvointialueen kolmivuotinen kumppanuusavustushakemuksemme. Mikäli päätös on myönteinen, tulemme toteuttamaan Virkistyspäivätoiminta 2.0 -toimintaa.

Kylätoimintaa tukevia uusia hankkeita tullaan hakemaan ohjelmakaudet ja niiden tuomat mahdollisuudet huomioiden ja mikäli kyliltä nousee esiin tarpeita.

Vuoden aikana tehostamme sisäisiä prosessejamme ja selvitämme yhdistyksen sääntömuutoksen tarpeita.

Yhdistyksen toiminnan pääpaino vuonna 2026 kohdistuu seuraaviin:

- Aktiivinen toiminta kylätoiminnan vaikuttamistyön toteuttajana ja kyläyhdistysten yhteistyöelimenä Pohjois-Savossa yhdessä kumppaneidemme kanssa
- Yhdistyksen sääntömuutoksen valmistelu. Yhdistykselle on esitetty kuntajäsenyyden mahdollistamista sekä sääntöjen laajempaa tarkastelua.
- Rahoituspohjan varmistaminen ja jäsenistön palvelu
 - Varainhankinta: Keskitytään avustusten ja hankerahoituksen hakemiseen yhdistyksen toiminnan turvaamiseksi (valtionavustuksen lisäksi).
 - Jäsenhankinta: Toteutetaan kohdennettu jäsenhankintakampanja (ml. kunnat) ja selvitetään jäsenkyselyllä, miten yhdistys voi tarjota eniten hyötyä jäsenistölleen.
 - Koulutus: Järjestetään tietty, jäsenkyselyn pohjalta priorisoidut koulutukset/tilaisuudet (esim. sääntömääräisten kokousten yhteydessä).

Suomen Kylät ry:n hallituksen hyväksymän toimintaohjelman mukaisesti vuosi 2026 on kyläsuunnittelun teemavuosi. Osallistumme teemavuoden kampanjoihin, nostamme teemaa esiin omissa tilaisuuksissa ja viestinnässä sekä avustamme Pohjois-Savon kyliä tulevaisuustyössä. Lisäksi toimimme osana Suomen Kylien Kyläkoutsiverkostoa.

Hallitus tarkentaa toimintasuunnitelmaa sekä talousarviota alkuvuodesta, kun rahoituspäätökset on saatu.

Valtakunnalliset Avoimet Kylät-päivä & Avoimet Joulukylät

Tapahtumien tarkoitus: Suomen Kylät ry:n valtakunnalliset Avoimet Kylät ja Avoimet Joulukylät -tapahtumat tuovat näkyvyyttä kylien ja korttelien monipuoliselle toiminnalle sekä houkuttelevat uusia vierailijoita.

Pohjois-Savon Kylät ry:n rooli: Pohjois-Savon Kylät innostaa ja tukee kylien ja asuinalueiden toimijoita:

- Tiedottamalla Suomen Kylien tapahtumien järjestämiseen ja Suomen Kylille ilmoittamiseen liittyvistä ohjeista.
- Tekemällä maakunnan medialle tiedotteita Suomen Kylät ry:n antaman aikataulun aikana ilmoitetuista tapahtumista.
- Auttamalla tapahtumajärjestäjiä heidän omassa markkinoinnissansa nostamalla tapahtumajärjestäjien some-postaukset (sovitulla tunnisteilla) omiin viestintäkanaviinsa. Yhteiset tunnisteet, kuten #avoimetkylät ja #avoimetjoulukylät, vahvistavat näkyvyyttä sosiaalisessa mediassa.

Aikataulu:

- Avoimet Kylät: Prosessi alkaa maaliskuussa ja huipentuu kesäkuun toisena lauantaina.
- Avoimet Joulukylät: Prosessi alkaa syyskuun lopulla, tapahtumakausi on marraskuun lopulta loppiaiseen.
- Tarkemmat ohjeet ja ajankohdat vahvistuvat Suomen Kylät ry:ltä, ja tiedotamme niistä ajoissa, jotta kylät ehtivät ilmoittautua ja päästä mukaan valtakunnalliseen ja maakunnalliseen markkinointiin.

Pohjois-Savon Vuoden Kylä-valinta

Pohjois-Savon Kylät ry valitsee vuosittain Pohjois-Savon liiton kanssa Pohjois-Savon Vuoden Kylän.

Pohjois-Savon maakunnassa on valittu Vuoden Kylä vuodesta 1987 alkaen. Yhdistyksemme perustamisen jälkeen Pohjois-Savon Liitto ja Pohjois-Savon Kylät ry ovat päättäneet Pohjois-Savon Vuoden Kylän valinnasta yhdessä. Pohjois-Savon Kylät ry esittää Pohjois-Savon Liitolle valintansa perusteluineen ja Pohjois-Savon Liitto palkitsee kyseisen kylän maakuntavaltuuston kokouksessa kesäkuussa maakuntalintu kuikka -viirillä. Pohjois-Savon Vuoden Kylälle myönnetään rahapalkinto.

Kylien sähköiset hakemukset käsitellään Pohjois-Savon Savon Kylät ry:n hallituksessa kevään aikana. Pohjois-Savon Kylät ry:n hallitus esittää Pohjois-Savon liitolle palkittavaksi Pohjois-Savon Vuoden Kylän.

Vuoden Kylän lisäksi voidaan myöntää kunniainnointia jollekin kylälle / joillekin kylille erityisperustein.

Pohjois-Savon Vuoden Kyläksi valittu kylä pääsee edustamaan maakuntaa valtakunnalliseen Vuoden Kylä -kilpailuun seuraavana vuonna. (= Pohjois-Savon Vuoden Kylä 2026 voi osallistua valtakunnalliseen kilpailuun vuonna 2027.) Toiminnanjohtaja tarjoaa apua valtakunnallisen hakemusaineiston laatimisessa.

Jäsenet

Jäsenyytyypit

Yhdistyksen varsinaiseksi jäseniksi voidaan hyväksyä kyläyhdistykset, asukasyhdistykset tai muut vastaavat yhdistykset, sekä yksittäiset henkilöt, jotka ovat kiinnostuneita yhdistyksen toiminnasta ja hyväksyvät sen tarkoituksen.

Kannattajajäseneksi voidaan hyväksyä yksityinen henkilö, oikeuskelpoinen yhteisö tai yritys, joka haluaa tukea yhdistyksen tarkoitusta ja toimintaa.

Jäsenmaksut (vuosittain)

- Yhdistysjäsen: 40 €
- Henkilöjäsen: 20 €
- Kannattajajäsen: 100 €
- Kuntajäsen: mahdolliset kuntajäsenet 300 €

Jäsenhankinta ja sitoutuminen

Jotta voimme maksimoida työmme vaikuttavuuden koko maakunnan kylien ja niiden asukkaiden hyväksi, tavoittelemme aktiivisesti uusia jäseniä (yhdistys-, kunta-, kannattaja- ja henkilöjäseniä). Pääpaino tulee olemaan kunnissa, joiden kanssa on syytä tehostaa yhteistyötä, mutta luonnollisesti yhdistys kampanjoi kaikkien jäsenryhmien määrän kasvattamiseksi.

Tuleva hallitus osallistuu jäsenhankintaan toimimalla yhdistyksen sanansaattajana ja aktiivisena innostajana. Lisäksi pyrimme viestimään entistä selkeämmin jäsenyyden merkityksestä ja sen tuomista eduista kaikille kohderyhmille.

Jäsenyyden päättäminen

- Eroaminen: Jäsen voi erota yhdistyksestä ilmoittamalla asiasta kirjallisesti yhdistyksen hallitukselle tai sen puheenjohtajalle.
- Erottaminen: Yhdistyksen säännöt eivät sisällä tarkkaa kuvausta jäsenen erottamisperusteista.

Hallitus esittää, että asia otetaan tarkasteluun sääntömuutosten tarvetta selvitettäessä.

Jäsenyhdistysten muistaminen

Pyrimme osallistumaan jäsenyhdistystemme merkkipäiväjuhliin ja luovuttamaan tilaisuudessa Pohjois-Savon Kylät ry:n viirin. Onnistunut osallistuminen edellyttää, että saamme juhlivalta yhdistykseltä tiedon tai kutsun tilaisuudesta.

Hallitus

Hallituksessa voi olla enintään 10 varsinaista ja 10 varajäsentä; minimi on neljä molempia.

Hallituksen käsittelemät asiat ovat luottamuksellisia. Hallitus päättää yhdessä toiminnanjohtajan kanssa hallituksessa käsiteltävien asioiden tiedottamisen aikataulusta ja sisällöstä.

Hallituksen jäsenten tärkein tehtävä on tuoda oman alueensa kylätoimintatieto aktiivisesti yhdistyksen käyttöön ja päätöksentekoa varten. Lisäksi jäsenet viestivät omilla alueillaan yleisesti kylätoiminnasta sekä niistä ajankohtaisista asioista, joista tiedottamisesta on hallituksessa yhteisesti sovittu.

Hallituksen kokoukset toteutetaan pääasiassa etäyhteydellä.

Hallituksen jäsenet

Varsinaiset ja varajäsenet

Hallituksen jäsenten valinnassa pyritään löytämään yhdistyksen tavoitteita edistävä kokoonpano, jossa yhdistyvät alueellinen kattavuus ja vahva sitoutuminen vaikuttamistyöhön.

- Kiinnostus ja valmius vaikuttamistyöhön: Keskeisintä on, että henkilöt ovat aidosti kiinnostuneita ja motivoituneita maakunnallisen kylätoiminnan kehittämistä sekä aktiivisesta vaikuttamistyöstä.
- Maantieteellinen kattavuus: Pyrimme siihen, että varsinaiset jäsenet ja varajäsenet edustavat mahdollisimman kattavasti eri puolilta Pohjois-Savoa, mikä varmistaa maakunnan monimuotoisten tarpeiden huomioimisen.
- Hallitustyöskentelyssä katsotaan eduksi halukkuus ja valmius osallistua käytännön toimiin, kuten some-viestintään ja aktiiviseen uusien jäsenten hankintaan.

Nykyisen käytännön mukaan Leader-ryhmä vaihtuu kahden (2) vuoden välein, ja kaudella 2026–27 vuorossa on Kehittämisyhdistys Kalakukko, jota edustaa yksi varsinainen jäsen ja yksi varajäsen.

Nykyisen käytännön mukaan maakuntaliitosta on yksi edustaja nimettynä hallitukseen varsinaiseksi jäseneksi.

Hallituksen kokoukset ja työskentely

Hallitus kokoontuu 5–10 kertaa vuodessa, ja tarvittaessa tehdään sähköpostipäätöksiä.

- Käytännöt: Kustannustehokkuuden ja ajansäästön vuoksi suositetaan etäkokouksia fyysisen kokoontumisen sijaan.
- Viestintä: Kokousten välillä nopeaa kommunikaatiota käytetään WhatsApp-ryhmää ja/tai sähköpostia.
- Valmistelu: Puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja valmistelevat kokoukset yhdessä toiminnanjohtajan kanssa.

Sääntömääräiset kokoukset

Kevätkokous

Kevätkokous järjestetään ennen huhtikuun loppua, ja keskellä viikkoa ilta-aikaan. Kokouspaikkana toimii edellisen vuoden Vuoden Kylä, jolloin kokouksen yhteydessä kylätoimija esittelee omaa toimintaansa. Etäyhteydellä osallistuminen on mahdollista.

Kokouksessa esityslistalla mm.:

- Toimintakertomus
- Tilinpäätös
- Tilintarkastuskertomus

Syyskokous

Syyskokous pidetään ennen marraskuun loppua ja se voidaan toteuttaa myös lauantaina. Kokous järjestetään kuluvan vuoden Vuoden Kylässä (etäosallistuminen mahdollista). Kokouksen yhteyteen järjestetään jäsenyhdistyksille ajankohtaista sisältöä.

Kokouksessa esityslistalla mm.:

- Toimintasuunnitelma ja talousarvio seuraavalle vuodelle
- Jäsenmaksun suuruus ja palkkioiden vahvistus seuraavalle vuodelle
- Puheenjohtajan ja erovuoroisten hallituksen jäsenten valinta
- Tilintarkastajien valinta seuraavalle vuodelle
- Edustajien valitseminen muihin järjestöihin

Yhteistyö

Pohjois-Savon Kylät ry jatkaa ja vahvistaa yhteistyötä maakunnan keskeisten toimijoiden kanssa kylätoiminnan edistämiseksi.

Keskeisimmät kumppanit

- Pohjois-Savon Leader-ryhmät:
 - Kehittämisyhdistys Mansikka ry
 - Kehittämisyhdistys Ylä-Savon Veturi ry
 - Kehittämisyhdistys Kalakukko ry
 - SavonLuotsi Leader ry
- Pohjois-Savon liitto: Yhteistyö erityisesti Vuoden Kylä -prosessiin liittyen, mutta tavoitteena on kartoittaa myös uusia yhteistyömuotoja.
- Pohjois-Savon hyvinvointialue
- Pohjois-Savon Järjestöneuvosto (emme ole edustettuna, mutta tiedonkulku varmistetaan Leader-ryhmien edustuksen kautta).
- Muut keskeiset kumppanit:
 - Sydän-Savon maaseutupalvelut
 - Pohjois-Savon Pelastuslaitos ja VAPEPA
 - Pohjois-Savon Liikunta
 - Suomen Kylät ja maakunnalliset kyläyhdistykset
 - Pohjois-Savon Kotiseutuyhdistysten liitto

Kuntayhteistyön vahvistaminen

Kuntien kanssa tehtävä yhteistyö on toimintavuoden tärkeä tehtävä.

- Jäsenyys: Pohjois-Savon Kylät toivoo kuntien liittyvän yhdistyksen jäseniksi ja esittää jäsenmaksuksi 300 eur/vuosi.
- Tavoite: Kuntien mukaan saaminen ja yhteistyön lisääminen.

Hankeyhteistyö

Yhdistys on mukana seuraavissa kylä- ja asukas yhteisöjä palvelevissa hankkeissa:

- Ohjausryhmätyö: Mahdollisuuksien mukaan olemme edustettuina kylätoimintaan liittyvien hankkeiden ohjausryhmissä.
- Viestinnälliset kumppanuudet:
 - Pohjois-Savon Liikunnan maakunnallinen PERHEILLE-perheliikuntahanke.
 - Leader Kalakukko ja MSL:n Kehittyvät kylät -hanke (toiminnanjohtaja on ohjausryhmän jäsen)

Hankkeet

Tavoitteenamme on kehittää ja hakea koko seuraavia maakunnan kattavia hankkeita.

Kyläturvallisuuden liittyvä Älykäs kylä -hanke

Hankkeen rahoitusta haetaan elinvoimakeskukselta.

- Hakuaika: Hakemus jätetään viimeistään 31. tammikuuta 2026.
- Rahoitusaste: Rahoittaja on antanut tiedon, että hankkeelle on mahdollista saada 100 % rahoitus.

Mikäli rahoitukseen vaaditaan omaa rahoitusosuutta, sitä haetaan erikseen esimerkiksi hyvinvointialueelta

Mikäli rahoituspäätös on myönteinen, ja yhdistys tarvitsee rahaa, ennen kuin maksut saapuvat (ns. maksuvalmiuden turvaaminen) on vaihtoehtoina

- Yhdistys voi hakea lyhytaikaista lainaa Suomen Kyliltä.
- Yhdistys voi pyytää valtionavustuksen osuuksia ennakoon Suomen Kyliltä (varmistaksesi, että laskut saadaan maksettua ajallaan).

Näillä toimenpiteillä varaudutaan tyypilliseen haasteeseen, eli avustusten maksatuksen viiveisiin ja turvataan hankkeen sujuva aloitus ja toteutus.

Pohjois-Savon hyvinvointialueen kumppanuusavustus

Olemme toteuttaneet Virkistyspäivä-toimintaa hyvinvointialueen kumppanuusavustuksella, ja tuo hanke päättyy vuoden 2025 lopussa. Kumppanuusavustus on pidempikestoinen 2–3 vuotinen harkinnanvarainen avustus, jota haimme marraskuun 2025 loppuun mennessä (hakuaika on 20.10.-30.11.2025). Haimme uutta kumppanuusavustusta kolmelle vuodelle ja teemana on Virkistyspäivätoiminta 2.0.

Pohjois-Savon Kylät voi hakea myös Leaderin rahoittamia hankkeita sekä muiden rahoittajien hankkeita.

Resurssit

Valtionavustus ja muut rahoituslähteet ovat yhdistyksen toiminnalle ratkaisevan tärkeitä. Valtionavustus mahdollistaa toiminnanjohtajan **osa-aikaisen** työsuhteen. Uudet hankepää tökset tai avustukset antaisivat meille mahdollisuuden lisätä toiminnanjohtajan työaikaa ja mahdollisesti palkata lisää henkilökuntaa.

Toiminnanjohtajan työnjako (valtionavustus):

Valtionavun turvin maksetaan arviolta 35 % työajan mukainen palkka osa-aikaiselle toiminnanjohtajalle. Toiminnanjohtajan tehtäviin kuuluu mm. talous- ja hallintotehtävät, suunnittelu sekä hankkeiden kirjoittaminen ja kehittäminen

Mikäli yhdistys saa uusia myönteisiä hankepää tökksiä, ne mahdollistavat toiminnanjohtajalle suuremman ja mahdollisesti jopa 100 % työajan. Myönteiset hankepää tökset avaavat myös mahdollisuuksia palkata lisäresursseja.

Toimintavuonna on syytä varautua myös mahdolliseen työntekijän lomautukseen.

Puheenjohtajan ja hallituksen tehtävänä on huolehtia työntekijän / työntekijöiden työ määrän kohtuullisuudesta ja tarvittaessa päättää rajauksista.

Talous ja varainhankinta

Pohjois-Savon Kylät ry:n talouden ja toiminnan perusta on valtakunnallinen kylätoiminnan valtionavustus, joka ohjautuu maakunnallisiin kyläyhdistyksiin Suomen Kylät ry:n kautta. Tämän lisäksi varainhankinnan ja rahoituspohjan varmistaminen on tulevan hallituksen keskeinen tehtävä.

Rahoituskanavat ja varainhankinta

Yhdistys hakee aktiivisesti rahoituksia toiminnan tueksi valtionavustuksen lisäksi.

Omaa varainhankintaa tehdään jäsenmaksuja keräämällä. Toimintavuonna toteutetaan jäsenhankintakampanjat, joilla pyritään saamaan lisää jäseniä, mukaan lukien kuntapuolelta.

Avustusten hakeminen

Yhdistys hakee toimintansa tueksi erilaisia avustuksia:

- Vuosittaiset avustukset:
 - Kuopion kaupungin yleisavustus
 - Maakuntaliitolta haettava avustus

Hankerahoitukset

Haemme aktiivisesti erilaisia hankerahoituksia toimintamme laajentamiseksi ja vakiinnuttamiseksi.

Talouden seuranta

Talousarvion toteutumista seurataan säännöllisesti hallituksen kokouksissa osavuosisiraporttien avulla